

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-83/20 - 1

Predmet C-83/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

17. veljače 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Supremo Tribunal Administrativo (Portugal)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

23. siječnja 2020.

Žalitelji:

BPC Lux 2 Sàrl

BPC UKI LP

Bennett Offshore Restructuring Fund Inc.

Bennett Restructuring Fund LP

Queen Street Limited

BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund,
L.P

BTG Pactual Absolute Return II Master Fund, L.P

CSS, LLC

Beltway Strategic Opportunities Fund L.P.

EJF Debt Opportunities Master Fund, L.P

TP Lux HoldCo, S.a.r.l.

VR Global Partners, L.P.

CenturyLink

City of New York Group Trust

Dignity Health

GoldenTree Asset Management LUX S.a.r.l

GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Limited

San Bernardino County Employees Retirement Association

EJF DO Fund (Cayman), LP

Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group, S.A.

Druge stranke u postupku:

Banco de Portugal

Banco Espírito Santo, S.A.

Novo Banco, S.A.

DO

SUPREMO TRIBUNAL ADMINISTRATIVO

(VISOKI UPRAVNI SUD, PORTUGAL)

[*omissis*]

Vijeće za upravne sporove Supremo Tribunala Administrativo (Visoki upravni sud) donijelo je [*omissis*] sljedeću odluku:

OKOLNOSTI SPORA

1. BPC Lux 2 S.a.r.l.; BPC UKI, L.P.; Bennett Offshore Restructuring Fund, Inc.; Bennett Restructuring Fund, L.P.; Queen Street Limited; BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund, L.P.; BTG Pactual Absolute Return II Master Fund, L.P.; CSS, LLC; Beltway Strategic Opportunities Fund L.P.; EJF Debt Opportunities Master Fund, L.P.; TP Lux HoldCo, S.a.r.l.; VR Global Partners, L.P.; CenturyLink; City of New York Group Trust; Dignity Health; GoldenTree Asset Management LUX S.a.r.l.; GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Limited; San Bernardino County Employees Retirement Association, i EJF DO Fund (Cayman), LP podnijeli su žalbu [*omissis*] protiv presude koju je Tribunal Administrativo de Círculo de Lisboa (Okružni upravni sud u Lisabonu, Portugal) donio 12. ožujka 2019.

Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group, S.A., tužitelj u spojenom predmetu, podnio je u skladu s član[cima] 140. i 149. [(Código de Processo nos Tribunais Administrativos (Zakonik o upravnom postupku; u daljnjem tekstu: CPTA))] žalbu Tribunalu Central Administrativo Sul (Središnji upravni sud za jug, Portugal), a naknadno, u skladu s člankom 151. stavkom 1. CPTA-e žalbu u kasacijskom postupku Supremo Tribunalu Administrativo (Visoki upravni sud)..

Obje su žalbe prihvaćene odlukom od 17. srpnja 2019.

A - Žalitelji su iznijeli svoje argumente [omissis].

BANCO DE PORTUGAL (Portugalska središnja banka, Portugal) podnio je očitovanje o navedenim argumentima [omissis].

B - MASSA INSOLVENTE DO ESPÍRITO SANTO FINANTIAL GROUP, SA, tužitelj u spojenom predmetu, [omissis] iznio je svoje argumente, među kojima treba istaknuti sljedeće: [...]

„[...] 43. *Osim toga, sud koji je uputio zahtjev u pobijanoj je presudi [smatrao] [omissis] da je također nedopušten prigovor nezakonitosti koji se temelji na povredi prava Unije, uz obrazloženje*

i. da se nepravodobno pozvalo na neprenošenje ili nepravilno prenošenje Direktive 2014/59/EU jer u trenutku donošenja Decreta-Lei n.º 114-A/2014 (Uredba sa zakonskom snagom br. 114-A/2014) još nije bio istekao rok za to prenošenje i ii. da nije došlo do povrede prava na vlasništvo iz članka 17. Povelje odnosno članka 1. Dodatnog protokola br. 1, s obzirom na to da je ograničenje prava vlasništva dioničara opravdano.

44. Stoga, s obzirom na načela koja se priznaju pravom Unije i koja se, naravno, također priznaju portugalskim Ustavom, bilo koje ograničenje prava vlasništva mora ispunjavati sljedeće uvjete: i. mora biti opravdano razlozima u javnom interesu; ii. primijeniti se u slučajevima i uvjetima predviđenim zakonom; iii. gubitak vlasništva treba pravodobno nadoknaditi pravičnom naknadom štete i iv. mora poštovati načelo proporcionalnosti.

45. [omissis] [Iako se smatra] da se načelo ‚no creditor worse off‘ [omissis] primjenjuje i na dioničare, točno je da i. to načelo nije izričito propisano pravnim okvirom na temelju kojeg je donesena mjera sanacije i ii. subjekt koji je donio mjeru sanacije smatrao je da se navedeno načelo ne primjenjuje na dioničare, što je očito iz odgovora na žalbu Portugalske središnje banke.

46. U svakom slučaju, valja istaknuti da se pravilima zaštite vjerovnika iz članka 145.B stavka 3. [Regimeia Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (Opći sustav financijskih i kreditnih institucija; u daljnjem tekstu: RGICSF)], koji je uveden Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014, također povređuju odredbe Direktive 2014/59/EU s obzirom na to da se njima i. ne predviđa provedba dvaju neovisnih vrednovanja; ii. ne nalaže obveza da se

vrednovanje provede što je prije moguće i iii. utvrđuje da plaćanje razlike na temelju vrednovanja vjerovnicima ne treba izvršiti dok likvidacija subjekta u sanaciji ne bude okončana.

47. Čak i pod pretpostavkom da se nacionalna pravila mogu tumačiti u skladu s pravom Unije, nije jasno kako bi to tumačenje moglo, u ovom trenutku, dovesti dioničare u situaciju u koju bi bili dovedeni da je u cijelosti likvidirana financijska institucija u sanaciji, s obzirom na to da je u postupku u kojem je Portugalska središnja banka donijela mjeru sanacije navedena mogućnost doista predviđena.

48. Žalitelj se ne slaže s tvrdnjom da su, neovisno o primjeni načela ‚no creditor worse off‘, dioničari dovoljno zaštićeni: i. pogodnošću na temelju koje prvotna kreditna institucija ili njezina stečajna masa imaju pravo na eventualnu razliku u prihodima koju prodajom ostvari prijelazna institucija, kako je utvrđeno člankom 145.I stavkom 4. RGICSF-a, i ii. imaju pravo na poslovni rezultat tijekom postupka likvidacije institucije u sanaciji, a koju treba provesti u skladu s odredbama [Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas (Zakonik o insolventnosti i oporavku poduzeća)].

49. Stoga, zajednička ili zasebna primjena tih dvaju mehanizama ne dovodi do zadovoljavajućeg ni pravičnog rješenja za dioničare ili uopće rješenja koje je slično onom koje bi proizašlo iz primjene načela ‚no creditor worse off‘ na dioničare, čija se primjena u ovom slučaju, iako se temelji na usklađenom tumačenju, suočava s već navedenim poteškoćama pa je riječ o očitoj povredi prava na vlasništvo i načela proporcionalnosti iz Povelje.

50. Što se tiče konkretne analize Direktive 2014/59/EU, njezinim člankom 32. utvrđuje se da donošenje mjere sanacije ovisi o tome jesu li ispunjeni svi sljedeći uvjeti: i. nadležno tijelo utvrdilo je da institucija propada ili će vjerojatno propasti; ii. uzimajući u obzir vrijeme i druge relevantne okolnosti, nije razumno očekivati da postoje druge alternativne mjere privatnog sektora ili nadzorne mjere, uključujući mjere rane intervencije ili otpis ili konverziju relevantnih instrumenata kapitala, i iii. mjera sanacije je nužna u javnom interesu, pri čemu se takvim smatraju mjere potrebne za postizanje predmetnih ciljeva [članak 32. stavak 1. točka (c) i članak 32. stavak 5. Direktive 2014/59/EU].

51. Direktivom 2014/59/EU predviđa se cijeli niz instrumenata sanacije, odnosno: potpuna ili djelomična prodaja poslovanja (članci 38. i 39.), instrument prijelazne institucije (članci 40. i 41.), instrument odvajanja imovine (članak 42.) i bail-in instrument (članci 43. i sljedeći).

52. Međutim, u obrazloženju mjere sanacije nema ni retka ni riječi, nikakvog spomena eventualnog vrednovanja, čak ni implicitnog, alternative koja bi bila najprihvatljivija od četiriju navedenih, s obzirom na to da jedino ona omogućava očuvanje imovinskog integriteta BES-a, a to je bail-in na temelju relevantnih instrumenata kapitala.

53. Iako je načelo proporcionalnosti nužno uzeti u obzir u trenutku donošenja odluke o sanaciji u užem smislu, Direktivom 2014/59/EU također se utvrđuje da, nakon donošenja odluke, zadiranje u prava vlasništva ne smije biti neproporcionalno.

54. Komisija je u tom pogledu smatrala da zadiranje u pravo vlasništva nije neproporcionalno ako se prizna pravo na naknadu štete dotičnim dioničarima i vjerovnicima, koji bi naknadu štete ostvarili u vrijednosti koju bi imali pravo primiti u okviru uobičajene likvidacije poduzetnika.

55. Taj je pristup preuzet u Direktivi 2014/59/EU, kojom se predviđa dvostruki mehanizam naknade štete: i. plaćanje naknade instituciji u sanaciji i ii. takozvano načelo prema kojem nijedan vjerovnik i dioničar ne smije biti doveden u nepovoljniji položaj, a da se pritom ne smatra da je povrijeđena bit prava vlasništva.

56. Posljedično, neovisno o izravnom učinku Direktive 2014/59/EU, nacionalno tijelo [odgovorno za donošenje mjere] sanacije, u ovom predmetu Portugalska središnja banka, u svakom slučaju mora poštovati mehanizme naknade štete instituciji u sanaciji, kao nedvosmislen izraz prava na vlasništvo koje je zaštićeno Poveljom.

57. Kao što to proizlazi iz ovih argumenata, (privremeno ili konačno) vrednovanje predviđeno člankom 36. Direktive 2014/59/EU, kao i plaćanje naknade instituciji u sanaciji koje se utvrđuje u fazi vrednovanja i koje je također predviđeno u navedenom članku, treba provesti što je prije moguće nakon donošenja odluke o sanaciji.

58. Osim toga, Direktivom 2014/59/EU predviđa se i mehanizam zaštite dioničara i vjerovnika te se određuje da dioničari i oni vjerovnici čije tražbine nisu prenesene dobivaju barem onoliko koliko bi dobili da je institucija u sanaciji u cijelosti likvidirana u redovnom postupku u slučaju insolventnosti (vidjeti članak 73. Direktive).

59. U tu svrhu, člankom 74. Direktive 2014/59/EU određuje se da neovisna osoba vrednovanje treba provesti što prije nakon provedbe mjere ili mjera sanacije, što u biti ima za cilj utvrditi razliku između i. načina na koji bi se postupalo s dioničarima i vjerovnicima da je za instituciju u sanaciji pokrenut redovni postupak u slučaju insolventnosti i ii. konkretnog načina na koji se postupalo s dioničarima i vjerovnicima u okviru donesene mjere sanacije (članak 74. stavak 2. Direktive), tako da bi u slučaju pozitivne razlike u korist dioničara i/ili vjerovnika, oni imali pravo na plaćanje razlike iz aranžmana financiranja sanacije.

60. [omissis] Iako je Uredba sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 donesena nakon objave Direktive 2014/59/EU i iako je u njoj utvrđena [omissis] namjera djelomičnog prenošenja tog pravila, očito je da se njome uopće ne postiže taj cilj.

61. *RGICSF-om se ne predviđa, [kao] što se nije predviđalo ni prije donošenja Uredbe sa zakonskom snagom br. 114-A/2014, nijedan mehanizam plaćanja naknade instituciji u sanaciji, kako se utvrđuje člankom 36. Direktive 2014/59/EU, pri čemu se u njemu samo utvrđuje da se razlika u prihodima od prodaje, nakon što se vrate iznosi koje su na raspolaganje stavili Fond za sanaciju, Fond za osiguranje depozita odnosno Fond za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga, vraća prvotnoj kreditnoj instituciji ili u njezinu stečajnu masu.*

62. *To je rješenje znatno drukčije od rješenja iz Direktive jer se njime ne može jamčiti odgovarajuća ni pravodobna naknada štete zbog ‚izvlaštenja‘ imovine institucije u sanaciji.*

63. *Kao drugo, iako se člankom 145.B stavkom 3. RGICSF-a predviđa mehanizam zaštite vjerovnika, on se, unatoč odredbama Direktive 2014/59/EU, ne primjenjuje na dioničare, neovisno o tome što su sama portugalska regulatorna tijela, među njima i Portugalska središnja banka, priznala da je potrebno predvidjeti odgovarajuću naknadu štete za dioničare, pri čemu su ta regulatorna tijela, prema nekim saznanjima, saslušana tijekom donošenja Uredbe sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 u kojoj se neobjašnjivo nije predvidio nijedan odgovarajući mehanizam naknade štete za dioničare.*

64. *Čak i u slučaju kad bi se nacionalna pravila mogla tumačiti na način usklađen s pravom Unije, kao što to tvrdi sud koji je uputio zahtjev, primjenjujući stoga načelo ‚no creditor worse off‘ na dioničare, takvo rješenje ne bi bilo dovoljno iz razloga navedenih u točkama 159. do 164.*

65. *Naposljetku, što se tiče oba postojeća mehanizma u nacionalnom zakonodavstvu koji, a da pritom nisu izraz primjene načela ‚no creditor worse off‘ na dioničare, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, navodno služe za odgovarajuću zaštitu prava vlasništva dioničara, takvi se mehanizmi ne mogu smatrati odgovarajućim ili dovoljnim iz razloga navedenih u točkama 165. do 171.*

66. *Slijedom navedenog, pravila iz Direktive koja se odnose na mehanizam zaštite dioničara nisu prenesena te se ta okolnost ne može ispraviti usklađenim tumačenjem niti se riješiti primjenom mehanizama navodne zaštite dioničara, predviđenih u mjerodavnom nacionalnom zakonodavstvu.*

67. *Kao treće, Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 ne predviđa se ni provedba dvaju prethodno navedenih neovisnih vrednovanja, predviđenih člancima 36. i 74. Direktive 2014/59/EU, odnosno vrednovanja koja su ključna za odgovarajuću i pravodobnu primjenu mehanizama zaštite dioničara i vjerovnika.*

68. *Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 samo se predviđa jedno vrednovanje (vidjeti članak 145.F stavak 5. i članak 145.H stavak 4. RGICSF-a), pri čemu se ne utvrđuje nikakva obveza njegova brzog provođenja, što samo može naštetiti njegovoj točnosti i pravodobnosti.*

69. Osim toga, što se tiče izravnog učinka Direktive i roka za njezino prenošenje, nedopustivo je da država članica odluči izričito prenijeti direktivu, osobito prije krajnjeg roka za prenošenje, pa da to učini manjkavo. Time povređuje obveze koje ima u skladu s člankom 4. stavkom 3. i člankom 288. UFEU-a.

70. U okviru ocjene usklađenosti nacionalnih pravila s direktivama Unije, Sud je zaključio da se za nacionalne odredbe čiji [je] utvrđeni cilj [omissis] prenošenje neke direktive može smatrati da su obuhvaćene njezinim područjem primjene od datuma njezina stupanja na snagu i, prema tome, ne samo od krajnjeg roka predviđenog za njezino prenošenje, tako da kad država članica neku direktivu prenese prije isteka krajnjeg roka, osobito je to obvezna učiniti pravilno i u cijelosti.

71. U ovom predmetu, predmetna nacionalna pravila imala su [omissis] očit cilj [omissis] da portugalski pravni poredak usklade s Direktivom 2014/59/EU. Tako je njima sanacijski program financijskih institucija obuhvaćen područjem primjene prava Europske unije.

72. U Direktivi 2014/59/EU, osobito njezinim člancima 36., 73. i 74., predlaže se primjena načela proporcionalnosti i prava na vlasništvo koji su predviđeni Poveljom, tako da i zbog tog razloga, odnosno zbog povrede načela proporcionalnosti i prava na vlasništvo – koji su se odredbama Direktive nastojali točno odrediti – nepravilno prenošenje navedenih članaka koje je proveo portugalski zakonodavac predstavlja neispunjenje obveza koje on ima na temelju Ugovora.

73. Konačno, treba uzeti u obzir i to da države članice i prije isteka roka za prenošenje neke direktive i nakon njezina stupanja na snagu, u skladu s člankom 4. stavkom 3. i člankom 288. UFEU-a, ne smiju ,tijekom roka za usklađivanje nacionalnog prava s Direktivom koji je u njoj samoj utvrđen, donositi odredbe koje ozbiljno mogu ugroziti postizanje njome propisanog cilja', takozvani sprečavajući učinak.

74. [omissis] Iako je sud čija se odluka pobija priznao postojanje te obveze država članica, smatrao je da u ovom slučaju ipak nije nastao taj učinak.

75. No sud je pogriješio jer je [omissis] nacionalni zakonodavac, time što je nepravilno prenio Direktivu 2014/59/EU – osobito zato što nije predvidio odgovarajuće vrednovanje imovine i obveza ni plaćanje odgovarajuće naknade štete instituciji u sanaciji i njezinim dioničarima – stvorio situaciju u kojoj se mogla donijeti mjera sanacije na način na koji ju je donijela Portugalska središnja banka, čiji učinci nisu prestali trenutkom njezina donošenja ni [omissis] znatno nakon krajnjeg roka za prenošenje Direktive 2014/59/EU.

76. Stoga valja smatrati da se nepravilnim prenošenjem Direktive 2014/59/EU, provedenim Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 od 1. kolovoza, koja je na taj dan donesena isključivo kako bi odredila mjeru sanacije BES-a,

donesenu dva dana kasnije[,] ozbiljno ugrozilo postizanje cilja koji se propisuje navedenom direktivom, što se u tom trenutku moglo jasno predvidjeti, uspostavljajući pravni okvir u području mjera sanacije koji se jasno protivi Direktivi 2014/59/EU.

77. Budući da se navedenim pravnim okvirom u području mjera sanacije, odnosno člancima 145.A do 145.O RGICSF-a promatranim u cjelini, povređuju različita pravila i načela prava Unije, sud [omissis] [omissis] ga [omissis] stoga uopće ne smije primijeniti na temelju nadređenosti prava Unije. [...]

[omissis] Traži se da se ova žalba proglašeni dopuštenom [omissis].”

PORTUGALSKA SREDIŠNJA BANKA tvrdi [omissis]:

„[...] LL) Što se tiče navodne povrede prava privatnog vlasništva dioničara banke u sanaciji i načela proporcionalnosti iz članka 17. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i članka 1. Dodatnog protokola br. 1 koja je počinjena mjerom sanacije, već se ranije istaknulo da se [omissis] razlozi [omissis] koje je žalitelj naveo u bitnome ne razlikuju od razloga navodne nevaljanosti mjere sanacije zbog povrede prava privatnog vlasništva i načela proporcionalnosti u skladu s portugalskim pravom [omissis], [omissis], [jer] ta se prava i načela po prirodi u bitnome ne razlikuju, [omissis] u pogledu područja primjene i sadržaja zaštite koju pružaju, od prava i načela koja su predviđena pravom Unije.

MM) Osim toga, [omissis] očito je pogrešan način na koji žalitelj tumači pobijanu presudu (i sudsku praksu Suda Europske unije koju navodi), smatrajući da se njome priznaje izravna primjenjivost načela „no creditor worse off” na dioničare kreditnih institucija u sanaciji dok je na snazi Uredba sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 (odnosno prije isteka roka za prenošenje Direktive 2014/59/EU), što očito ne odgovara [omissis] stvarnosti, s obzirom na to da je u tom pogledu sud koji je uputio zahtjev jednostavno naveo da [omissis] činjenica da se nacionalnim pravilima primjenjivim na odluku BES-a ne predviđa primjena navedenog načela na dioničare ne znači, među ostalim, da „u okviru građanske izvanugovorne odgovornosti države [...] situacija u kojoj se nalaze dioničari također nije obuhvaćena područjem zaštite koju pružaju pravni propisi u slučaju da dioničari pretrpe pogoršanje svojeg pravnog položaja u odnosu na situaciju u kojoj bi se nalazili u slučaju likvidacije, a taj argument uopće nije naveden”;

NN) Uostalom [omissis] žalitelj se nije mogao pozvati na taj žalbeni razlog [omissis] jer, s obzirom na to da se [omissis] mjera sanacije banaka smatra izvanrednom situacijom zbog nemogućnosti da kreditna institucija posluje u skladu s propisanim omjerima te zbog trenutačne ili kratkoročne nesposobnosti da ispuni svoje obveze (vidjeti članak 145.C stavke 1. i 3. RGICSF-a), valja intuitivno zaključiti da bi se u alternativnom scenariju od donošenja mjere sanacije BES-a, odnosno u situaciji trenutačne insolventnosti i neredovne likvidacije, dioničari nalazili u istoj situaciji ili čak lošijoj od one u kojoj su se stvarno našli nakon donošenja navedene mjere sanacije.

OO) Upravo u tom scenariju – priznavanjem mogućnosti da su se u konkretnom slučaju dioničari našli u lošijoj situaciji od one u kojoj bi bili u alternativnom scenariju likvidacije bez mjera sanacije kreditne institucije – [omissis] mogu biti relevantne odredbe [omissis] čl[anka] 145.I stavka 4. RGICSF-a o primitku eventualne razlike u prihodima koju je od prodaje ostvarila prijelazna banka i, s druge strane, očite koristi od provedbe redovnog postupka likvidacije banke u sanaciji, s obzirom na to da pridonose neutralizaciji učinka eventualne (i malo vjerojatne) razlike u situaciji u kojoj bi se dioničari našli u slučaju sanacije i u slučaju likvidacije neposredno prije sanacije.

PP) [omissis] Nužno valja zaključiti da činjenica da se nacionalnim pravom u skladu s kojim je donesena mjera sanacije ne predviđa naknada štete dioničarima banke u sanaciji ne povređuje prethodno navedeni članak 17. Povelje i članak 1. Dodatnog protokola br. 1, s obzirom na to da je eventualno ograničenje prava vlasništva tih dioničara u potpunosti opravdano samom prirodom i obilježjima njihovih ulaganja jer su oni vlasnici banke i jer su zbog toga obvezni prvi snositi posljedice pogoršanja njezina financijskog položaja (potpuno isto kao i u slučaju općih pravila o insolventnosti).

QQ) Također [omissis] nema nikakvog smisla žaliteljeva teza prema kojoj je, neovisno o odredbama nacionalnog prava primjenjivog na datum donošenja mjere sanacije BES-a, Portugalska središnja banka trebala primijeniti, u okviru navedene mjere, rješenja poput onih iz čl[anka] 36. stavka 4. točke (e), članka 73. i članka 74. Direktive 2014/59/EU (o priznavanju eventualne naknade štete banci u sanaciji i njezinim dioničarima) jer su ona obvezna na temelju prava privatnog vlasništva, zbog same činjenice da je sanacijsko tijelo obvezno mjeru sanacije primijeniti na temelju pravila koja su u tom trenutku bila na snazi u nacionalnom pravnom poretku.

RR) [omissis] [U] pogledu navodnog neprenošenja ili nepravilnog prenošenja Direktive 2014/59/EU Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 i posljedica njezine neprimjene na temelju nadređenosti prava Europske unije, isto tako utvrđeno je da je žalba koju je podnio Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group očito nedopuštena.

SS) Konkretno, zato što, kao što to proizlazi iz sudske prakse Suda Europske unije [omissis], portugalski zakonodavac 1. kolovoza 2014. nije imao nikakvu obvezu prenijeti bilo koju odredbu Direktive u nacionalni pravni poredak, s obzirom na to da tada te odredbe nisu imale izravni učinak, i zato što nacionalni sudovi nisu bili obvezani načelom tumačenja nacionalnog prava u skladu s pravom Unije u pogledu navedene direktive.

TT) S druge strane, u potpunosti je prihvatljivo djelomično prenošenje neke direktive u fazama, prije isteka roka za prenošenje a da pritom, kad se to dogodi, navedena direktiva ne počne proizvoditi izravni učinak i tim manje u odnosu na sve odredbe koje sadržava.

UU) Stoga u tom pogledu [omissis] [omissis] zakonodavac Uredbe sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 nije [povrijedio] svoju obvezu da ne donosi odredbe koje, nakon isteka roka za prenošenje Direktive 2014/59/EU, ozbiljno mogu ugroziti postizanje njome propisanog cilja, kao prvo jer, kao što se to već utvrdilo, povredu ili ispunjenje te obveze treba ocijeniti ovisno o učincima odredbi koje su stvarno donesene u nacionalnom pravnom poretku a ne ovisno o neprenošenju mjera koje još nisu obvezujuće, kao što je to slučaj u ovom predmetu.

VV) Kao drugo, također zato što primarni ciljevi izričito predviđeni Direktivom 2014/59/EU [omissis] ne uključuju, ni neizravno ni implicitno, nijedan cilj koji se odnosi na europski zahtjev da se nadoknadi šteta kreditnim institucijama u sanaciji i njihovim odnosnim dioničarima (za razliku od onoga što je jasan slučaj s njihovim vjerovnicima), na temelju čega se može zaključiti da činjenica da se Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 ne predviđa plaćanje eventualne naknade štete bankama u sanaciji i njihovim dioničarima ne ugrožava postizanje u budućnosti ciljeva koji se propisuju navedenom direktivom.

WW) Osim toga, čak i kad bi naknada štete bankama u sanaciji i dioničarima bila, de iure, jedan od ključnih ciljeva Direktive 2014/59/EU, točno je da se, čak ni u tom slučaju, njezin cilj ne bi ugrozio, još manje ozbiljno, donošenjem Uredbe sa zakonskom snagom br. 114-A/2014, osobito zato što se [omissis] njezinim odredbama ne sprečava niti ograničava da banke, na koje se eventualno može primijeniti mjera sanacije nakon isteka roka za prenošenje navedene direktive i njihovi odnosni dioničari mogu stvarno ishoditi određenu naknadu štete pod uvjetom da ispunjavaju za to nužne uvjete. [...]"

— NOVO BANCO, SA, također u odgovoru na žalbu koju je podnio Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group, naveo je [...] sljedeće:

[„]17) Žalitelj nije uspio dokazati [omissis] povredu prava na vlasništvo i načela proporcionalnosti iz članka 17. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i članka 1. Dodatnog protokola uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

18) Neovisno o činjenici da je Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 [omissis] navedena direktiva djelomično prenesena, u skladu s njezinim člankom 130., državama članicama dodijeljen je rok za njezino prenošenje do 31. prosinca 2014.

19) Žalitelj ni u svojoj prvotnoj tužbi ni u svojem odgovoru na žalbu nije naveo razloge zbog kojih članke 145.A do 145.O RGICSF-a treba izuzeti iz primjene.

20) Europska komisija i Europska središnja banka sudjelovale su u donošenju Odluke Portugalske središnje banke od 3. kolovoza 2014. i nisu joj se protivile [...]

34) Zahtjev za prethodnu odluku čije je upućivanje zatražio tadašnji tužitelj, žalitelj u ovom postupku, u potpunosti je nedopušten, osobito zbog njegove očite irelevantnosti. [...]”]

[omissis]*

II – Činjenice

Upućuje se na činjenice za koje se u pobijanoj presudi smatra da su utvrđene i koje se ponavljaju u ovoj odluci.

*

PRAVNA OSNOVA

Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group S.A. pobijao je odluku Tribunala Administrativo e Fiscal (Upravni i porezni sud (TAF) u Lisabonu, Portugal) o potrebi za upućivanjem zahtjeva za prethodnu odluku.

U tom smislu navodi da, unatoč tomu što tvrdi ovaj sud, u ovom postupku postoji spor u pogledu sljedećih pitanja: i. tumačenja članka 36., 73. i 74. Direktive 2014/59/EU s obzirom na primjenu mjere odvajanja imovine; ii. moguće povrede prava Unije koju je počinila Portugalska Država time što je Direktivu 2014/59/EU pogrešno prenijela u nacionalno pravo Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 i iii. moguće obveze nacionalnih sudova da nacionalno zakonodavstvo tumače u skladu s Direktivom 2014/59/EU.

[omissis] [omissis]

Portugalska središnja banka zahtijeva odbijanje žalbe [omissis].

[omissis].

*

[omissis].

[omissis] U skladu s člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), sudovi zemalja Europske unije (EU) trebaju od Suda Europske unije (Sud) tražiti da u prethodnom postupku odluči o bilo kojem pitanju koje se odnosi na tumačenje ili valjanost [akta] prava Unije kad se smatra da je njegov odgovor potreban kako bi odgovarajući nacionalni sud mogao donijeti presudu i pod uvjetom da protiv njegovih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka.

Ako se pitanje povezano s pravom Unije pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice, protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema

pravnog lijeka, taj je sud dužan uputiti to pitanje Sudu (članak 267. treći stavak UFEU-a).

[*omissis*] Na nacionalnom je sudu da ocijeni potrebu za upućivanjem zahtjeva za prethodnu odluku i da o upućivanju odluči neovisno o zahtjevima koje su stranke podnijele u tom pogledu.

[*omissis*]

Stoga, s obzirom na to da Supremo Tribunal Administrativo (Visoki upravni sud) ima obvezu upućivanja, taj žalbeni razlog nije potrebno ispitati.

[*omissis*].

2. [*omissis*] Zahtjev za prethodnu odluku potrebno je uputiti od trenutka u kojem je postalo jasno da je odluka Suda Europske unije potrebna kako bi nacionalni sud mogao donijeti presudu i kad navedeni sud može dovoljno detaljno odrediti pravni i činjenični okvir postupka i pravna pitanja koja postavlja.

U skladu s člankom 267. UFEU-a:

„Sud Europske unije nadležan je odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču:

- (a) tumačenja Ugovorâ;
- (b) valjanosti i tumačenja akata institucija, tijelâ, uredâ ili agencija Unije.

Ako se takvo pitanje pojavi pred bilo kojim sudom države članice, taj sud može, ako smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti presudu, zatražiti od Suda da o tome odluči.

Ako se takvo pitanje pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice, protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka, taj je sud dužan uputiti to pitanje Sudu.

Ako se to pitanje postavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice u pogledu osobe kojoj je oduzeta sloboda, Sud Europske unije djeluje u najkraćem mogućem roku.”

Analizirat ćemo [*omissis*] je li [*omissis*] ovdje riječ o valjanosti ili tumačenju akta tijela Unije.

Massa Insolvente de Espírito Santo Financial Group S.A. tvrdi [*omissis*] da se predmetnom mjerom sanacije povređuje pravo Europske unije, konkretno pravo na vlasništvo i načelo proporcionalnosti (čl[anc]i 17. i 52. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i članci 32., 36., 73. i 74. Direktive 2014/59/EU) jer je za to kumulativno ispunjeno više pretpostavki, među ostalim, pretpostavke u pogledu nužnosti i proporcionalnosti u odnosu na ciljeve koji se žele postići, iako se pobijanom odlukom u tom pogledu ništa ne utvrđuje, zbog nepravilnog prenošenja

navedene direktive u nacionalni pravni poredak Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 [omissis] na temelju izmjene članka 145.A do 145.O Decreta-Lei n.º 298/92 (Uredba sa zakonskom snagom br. 298/92) od 31. prosinca [o odobravanju RGICSF-a] [omissis], kojim se ne povređuje samo [omissis] navedeni pravni okvir nego i načelo nadređenosti prava Unije.

Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 [omissis], koja je sporna u ovom predmetu [omissis], izmijenjena su „opća pravila o financijskim i kreditnim institucijama, odobrena Uredbom sa zakonskom snagom br. 298/92 od 31. prosinca, kojom se izmjenjuju pravila predviđena u glavi VIII. o mjerama sanacije i kojom se djelomično prenosi Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava”.

Prije stupanja na snagu Uredbe sa zakonskom snagom br. 114-A/2014, važeća verzija Uredbe sa zakonskom snagom br. 298/92 [omissis] proizlazila je iz Decreta-Lei n.º 63-A/2013 (Uredba sa zakonskom snagom br. 63-A/2013) od 10. svibnja, koji je sadržavao sljedeće odredbe:

„Članak 145.A

Svrha mjera sanacije

Portugalska središnja banka može na kreditne institucije sa sjedištem u Portugalu primjenjivati mjere iz ovog poglavlja s ciljem postizanja bilo kojeg od sljedećih ciljeva:

- (a) *osiguranje nastavka pružanja osnovnih financijskih usluga;*
- (b) *zaštita od sistemskih rizika;*
- (c) *zaštita interesa poreznih obveznika i državnog proračuna;*
- (d) *očuvanje povjerenja deponenata.*

Članak 145.B

Temeljno načelo u primjeni mjera sanacije

1. – U okviru primjene mjera sanacije treba osigurati da u prvom redu dioničari i vjerovnici kreditne institucije snose gubitke dotične institucije, ovisno o njihovu hijerarhijskom položaju i u jednakim uvjetima unutar svake kategorije vjerovnika.

2. – Odredbe prethodnog stavka ne primjenjuju se na depozite osigurane u skladu s člancima 164. i 166.

Članak 145.C

Primjena mjera sanacije

1. – Ako kreditna institucija ne ispunjava ili je vrlo vjerojatno da neće ispuniti uvjete za zadržavanje odobrenja za obavljanje svoje djelatnosti, Portugalska središnja banka, u slučaju da je to nužno za postizanje nekog od ciljeva iz članka 145.A, može primijeniti sljedeće mjere sanacije:

(a) potpuna ili djelomična prodaja poslovanja drugoj instituciji ovlaštenoj za obavljanje predmetne djelatnosti;

(b) potpuni ili djelomični prijenos poslovanja na jednu ili više prijelaznih banaka.

2. – Portugalska središnja banka primjenjuje mjere sanacije ako smatra da nije vjerojatno da će kreditna institucija u razumnom roku poduzeti radnje koje su nužne radi vraćanja stabilnosti i ispunjavanja bonitetnih zahtjeva.

3. – Za potrebe stavka 1., smatra se da je vrlo vjerojatno da kreditna institucija neće ispuniti uvjete za zadržavanje odobrenja za obavljanje svoje djelatnosti ako je, među ostalim opravdanim činjenicama, čiju relevantnost treba ocijeniti Portugalska središnja banka s obzirom na ciljeve iz članka 145.A, nastala neka od sljedećih okolnosti:

(a) kreditna institucija pretrpjela je gubitke koji mogu nanijeti štetu temeljnom kapitalu ili postoje opravdani razlozi zbog kojih se može smatrati da će se to vrlo skoro dogoditi;

(b) imovina kreditne institucije manja je od njezinih obveza ili postoje opravdani razlozi zbog kojih se može smatrati da će se to vrlo skoro dogoditi;

(c) kreditna institucija ne može ispuniti svoje obveze ili postoje opravdani razlozi zbog kojih se može smatrati da će se to vrlo skoro dogoditi.

4. – Primjena mjera sanacije nije uvjetovana prethodnom primjenom korektivnih mjera.

5. – Primjenom mjere sanacije ne dovodi se u pitanje mogućnost primjene u bilo kojem trenutku jedne ili više korektivnih mjera. [omissis]

Članak 145.D

Smjena upravljačkih i nadzornih tijela

1. – Kad Portugalska središnja banka odluči primijeniti mjeru sanacije, prestaju funkcije članova upravljačkih i nadzornih tijela kreditne institucije o kojoj je riječ i, pod uvjetom da to tako odredi Portugalska središnja banka, revizora ili revizorskog društva koji su nadležni za reviziju izvještaja i koji nisu članovi odgovarajućeg nadzornog tijela.

2. – U slučaju iz prethodnog stavka, Portugalska središnja banka imenuje nove članove upravljačkog tijela kreditne institucije pod uvjetima iz sljedećeg članka i

bez ikakvih ograničenja iz statuta, kao i komisiju za nadzor ili financijskog nadzornika, na koje se primjenjuju mutatis mutandis odredbe članka 143.

3. – Ako Portugalska središnja banka u skladu sa stavkom 1. smijeni revizora ili revizorsko društvo, treba imenovati drugog revizora ili revizorsko društvo koje će obavljati te zadaće.

4. – Članovi upravljačkih i nadzornih tijela, kao i revizor ili revizorsko društvo koji su nadležni za reviziju izvještaja i koji nisu članovi odgovarajućeg nadzornog tijela, koji su smijenjeni u skladu sa stavkom 1., trebaju dostaviti sve podatke koje od njih zatraži Portugalska središnja banka i surađivati na način koji ta banka od njih zatraži u svrhu primjene mjera sanacije.

Članak 145.E

Uprava

1. – Članovi uprave koje Portugalska središnja banka imenuje u skladu sa stavkom 2. prethodnog članka primaju plaću od institucije te im se, osim ovlasti i obveza koje imaju na temelju zakona i statuta, dodjeljuju ovlasti i obveze navedene u nastavku:

(a) ovlasti i obveze utvrđene u stavku 2. članka 145.;

(b) ovlast provođenja odluka koje donese Portugalska središnja banka u skladu s člancima 145.F do 145.I, a da pritom nije potrebno pribaviti prethodnu suglasnost dioničara kreditne institucije.

2. – Imenovani članovi uprave izvršavaju svoje dužnosti tijekom razdoblja koje odredi Portugalska središnja banka, pri čemu je najdulje trajanje tog razdoblja jedna godina, ali ga se može produljiti za razdoblja istog trajanja.

3. – Primjenjuju se, uz nužne prilagodbe, odredbe stavaka 3., 4. i 6. do 10. članka 145.

Članak 145.F

1. – Portugalska središnja banka može naložiti potpunu ili djelomičnu prodaju imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine kojom upravlja kreditna institucija ili jedna ili više institucija ovlaštenih za obavljanje predmetne djelatnosti.

2. – Za potrebe prethodnog stavka, Portugalska središnja banka poziva potencijalne stjecatelje na dostavu ponuda i, uzimajući u obzir zahtjev za brzo odvijanje postupka koji nalažu okolnosti, osigurava njegovu transparentnost i jednako postupanje prema svim zainteresiranim osobama.

3. – Pri odabiru institucije stjecateljice Portugalska središnja banka uzima u obzir ciljeve iz članka 145.A.

4. – *Potencijalnim stjecateljima treba osigurati izravan pristup relevantnim podacima o financijskom i imovinskom položaju kreditne institucije radi vrednovanja imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod upravljanjem koje će se prodati, tako da se na njih u tu svrhu ne može primijeniti obveza čuvanja tajne iz članka 78., no čime se ne dovodi u pitanje njihova obveza čuvanja propisane povjerljivosti predmetnih podataka.*

5. – *Za potrebe prodaje iz stavka 1., imovina, obveze, izvanbilančne stavke i imovina pod upravljanjem koje odabere Portugalska središnja banka vrednuju se u trenutku prodaje, a vrednovanje provodi neovisni subjekt, kojeg odredi sama Portugalska središnja banka u roku koji ona utvrdi i čiji trošak snosi kreditna institucija, primjenom metode vrednovanja koja se temelji na tržišnim uvjetima i, podredno, razumnoj vrijednosti, a treba uzeti u obzir pozitivnu ili negativnu neimovinsku vrijednost koja će prodajom nastati za instituciju stjecateljicu.*

6. – *Portugalska središnja banka određuje iznos financijske potpore koju, po potrebi, treba dati Fond za sanaciju radi provedbe prodaje iz stavka 1.*

7. – *Portugalska središnja banka može pozvati Fond za osiguranje depozita ili, ako je riječ o mjerama koje se primjenjuju u okviru integriranog sustava poljoprivrednih kreditnih zadruga, Fond za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga da sudjeluju u postupku prodaje osiguranih depozita u skladu s člankom 167.A ili člankom 15.A Decreta-Lei n.º 45/98 (Uredba sa zakonskom snagom br. 345/98) od 9. studenoga, u verziji izmijenjenoj Decretom-Lei n.º 126/2008 (Uredba sa zakonskom snagom br. 126/2008) od 21. srpnja, Decretom-Lei n.º 211-A/2008 (Uredba sa zakonskom snagom br. 211-A/2008) od 3. studenoga i Decretom-Lei n.º 162/2009 (Uredba sa zakonskom snagom br. 162/2009) od 20. srpnja.*

8. – *Kad je vrijednost prodanih obveza veća od vrijednosti imovine, iznos financijske potpore koja se daje kako bi se nadoknadila ta razlika, u skladu sa stavicama 6. i 7., čine tražbine Fonda za sanaciju, Fonda za osiguranje depozita odnosno Fonda za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga prema kreditnoj instituciji prodavateljici.*

9. – *Ako je iznos od prodaje pozitivan, vraća se kreditnoj instituciji prodavateljici.*

10. – *Nakon prodaje treba osigurati nastavak poslovanja povezanog s imovinom, obvezama, izvanbilančnim stavkama i imovinom pod upravljanjem koja se prodaje, među ostalim:*

(a) *instituciju stjecateljicu treba smatrati, u sve pravne i ugovorne svrhe, sljednikom kreditne institucije prodavateljice s obzirom na sva prenesena prava i obveze;*

(b) *kreditna institucija prodavateljica i bilo koje društvo koje pripada njezinoj grupi i pruža joj usluge u području prodanog poslovanja, mora dostaviti sve podatke koje zatraži institucija stjecateljica i osigurati joj pristup informacijskim*

sustavima povezanim s prodanim poslovanjem te joj, uz naknadu dogovorenu među strankama, nastaviti pružati usluge koje institucija stjecateljica smatra nužnim za redovno odvijanje prodanog poslovanja.

11. – Odluka kojom se nalaže prodaja iz stavka 1. proizvodi učinke neovisno o bilo kojoj suprotnoj zakonskoj ili ugovornoj odredbi te je dovoljna osnova za provedbu bilo koje pravne formalnosti povezane s prodajom.

12. – Odluka o prodaji iz stavka 1. ne podliježe prethodnoj suglasnosti dioničara kreditne institucije ni drugih ugovornih strana u ugovorima koji se odnose na imovinu, obveze, izvanbilančne stavke i imovinu pod upravljanjem koje će se prodati i ne može poslužiti kao osnova za ostvarivanje bilo kojeg prava na prijevremeno ispunjenje obveza utvrđenog u predmetnim ugovorima.

13. – Eventualna djelomična prodaja poslovanja kreditne institucije ne smije dovesti u pitanje potpuni ustup ugovornih položaja kreditne institucije prodateljice, prijenosom odgovornosti povezanih s prodanom imovinom, osobito u pogledu ugovorâ o financijskom kolateralu, transakcija prijenosa vlasništva ili drugih ugovora koji sadržavaju odredbe o naknadi ili novaciji.

14. – U slučaju da naknada utvrđena u trenutku prodaje imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod upravljanjem dokazano ne odgovara razumnoj vrijednosti, institucija stjecateljica, uz prethodno odobrenje Portugalske središnje banke, može vratiti navedenu imovinu, obveze, izvanbilančne stavke i imovinu pod upravljanjem, u skladu s odredbama prethodnog stavka, pri čemu treba na odgovarajući način ispraviti navedenu naknadu.

15. – Kao alternativu povratu iz prethodnog stavka, Portugalska središnja banka može instituciji stjecateljici predložiti da joj plati razliku između predviđene naknade i razumne vrijednosti imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod upravljanjem.

16. – Plaćanje navedeno u prethodnom stavku može se izvršiti tako da se na instituciju stjecateljicu prenese nova imovina kreditne institucije prodateljice ili će trošak snositi Fond za sanaciju, Fond za osiguranje depozita odnosno Fond za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga, pod uvjetima utvrđenim u stavcima 6. i 7.

17. – U slučaju da prodaja iz stavka 1. zahtijeva ocjenu koncentracije između poduzetnika u skladu sa zakonodavstvom koje se primjenjuje u području tržišnog natjecanja, navedena se prodaja može provesti prije nego što Autoridade de Defesa da Concorrência (Tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja, Portugal) odluči o neisticanju prigovora, ne dovodeći pritom u pitanje mjere koje to tijelo može donijeti kasnije i naložiti njihovu provedbu.

Članak 145.G

Potpuni ili djelomični prijenos poslovanja na prijelazne banke

1. – Portugalska središnja banka može naložiti kreditnoj instituciji da izvrši potpuni ili djelomični prijenos imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod upravljanjem na jednu ili više prijelaznih banaka osnovanih u tu svrhu, kako bi omogućila njihovu kasniju prodaju drugoj instituciji ovlaštenoj za obavljanje predmetne djelatnosti.
2. – Isto tako, Portugalska središnja banka može naložiti da dvije ili više kreditnih institucija koje su dio iste grupe izvrše potpuni ili djelomični prijenos imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod upravljanjem na jednu ili više prijelaznih banaka u svrhe navedene u prethodnom stavku.
3. – Prijelazna banka je kreditna institucija koja ima pravnu osobnost banke, čijim temeljnim kapitalom u cijelosti raspolaže Fond za sanaciju.
4. – Fond za sanaciju upisuje i uplaćuje temeljni kapital prijelazne banke iz vlastitih sredstava.
5. – Prijelazna banka osniva se odlukom Portugalske središnje banke koja potvrđuje njezin statut, uz izuzimanje iz primjene odredbi poglavlja II. glave II.
6. – Nakon donošenja odluke iz prethodnog stavka, prijelazna banka dužna je obavljati djelatnosti iz članka 4. stavka 1.
7. – Temeljni kapital prijelazne banke ne može biti manji od najmanjeg iznosa predviđenog uredbom ministarstva člana vlade nadležnog za područje financija, nakon savjetovanja s Portugalskom središnjom bankom, a prijelazna banka mora poštovati pravila koja se primjenjuju na banke.
8. – Prijelazna banka može započeti s poslovanjem prije okončanja postupka prijave i drugih zakonom propisanih formalnosti, ne dovodeći u pitanje svoju obvezu da ih provede u najkraćem mogućem roku.
9. – Portugalska središnja banka okružnicom utvrđuje pravila koja se primjenjuju na osnivanje i funkcioniranje prijelaznih banaka.
10. – Código das Sociedades Comerciais (Zakonik o trgovačkim društvima) primjenjuje se na prijelazne banke uz nužne prilagodbe s obzirom na ciljeve i prirodu tih institucija.
11. – Na Portugalskoj središnjoj banci je da na prijedlog izvršne komisije Fonda za sanaciju odredi članove upravljačkih i nadzornih tijela prijelazne banke, koji trebaju postupati u skladu sa svim uputama i preporukama Portugalske središnje banke, osobito odlukama o upravljanju prijelaznom bankom.
12. – Prijelazna banka osniva se na određeno vrijeme od dvije godine, koje se može produljiti za jednogodišnja razdoblja iz opravdanih razloga u općem interesu, osobito kad i dalje postoje rizici financijske stabilnosti ili kad su u tijeku pregovori o prodaji odnosne imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod

upravljanjem, pri čemu navedeno razdoblje ni u kojem slučaju ne može trajati dulje od pet godina.

13. – Prijelazna banka svoju djelatnost mora obavljati u skladu s kriterijima upravljanja koji omogućavaju održavanje niskih razina rizika.

14. – Tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja treba obavijestiti o potpunom ili djelomičnom prijenosu imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod upravljanjem kreditne institucije na jednu ili više prijelaznih banaka osnovanih u tu svrhu, kao i o eventualnom produljenju roka iz stavka 12., iako, uzimajući u obzir njegovu prijelaznu prirodu, taj prienos ne zahtijeva ocjenu koncentracije između poduzetnika u smislu zakonodavstva koje se primjenjuje u području tržišnog natjecanja.

Članak 145.H

Imovina i financiranje prijelazne banke

1. – Portugalska središnja banka odabire imovinu, obveze, izvanbilančne stavke i imovinu pod upravljanjem koje će se prenijeti na prijelaznu banku u trenutku njezina osnivanja.

2. – Na prijelaznu banku ne mogu se prenijeti obveze koje je prvotna kreditna institucija ugovorila sa:

(a) svojim dioničarima, članovima upravnih i nadzornih tijela, revizorima ili revizorskim društvima ili osobama koje imaju to svojstvo u drugim društvima u kojima prvotna kreditna institucija ima kontrolu ili su članovi grupe;

(b) osobama ili subjektima koji su bili dioničari, koji su obnašali funkcije ili pružali usluge iz točke (a) tijekom četiri godine prije osnivanja prijelazne banke, i čije je djelovanje ili izostanak djelovanja uzrokovalo financijske poteškoće kreditne institucije ili pridonijelo pogoršanju njezina položaja;

(c) bračnim drugovima, srodnicima u prvom stupnju u krvnom ili tazbinskom srodstvu, ili trećim osobama koje djeluju za račun osoba ili subjekata iz prethodnih točaka (a) i (b);

(d) osobama odgovornim za činjenice povezane s kreditnom institucijom ili koje su od njih imale izravnu korist ili uz pomoć posrednika i koje su uzrokovale financijske poteškoće ili koje su svojim djelovanjem ili izostankom djelovanja u području za koje su odgovorne pridonijele pogoršanju situacije, prema mišljenju Portugalske središnje banke.

3. – Na prijelaznu banku ne mogu se prenijeti ni instrumenti uključeni u vlastiti kapital kreditne institucije prilikom njegova utvrđivanja, čije je uvjete odobrila Portugalska središnja banka.

4. – *Imovina, obveze, izvanbilančne stavke i imovina pod upravljanjem iz stavka 1. vrednuju se u trenutku prijenosa, a vrednovanje provodi neovisni subjekt kojeg odredi Portugalska središnja banka u roku koji ona utvrdi i čiji trošak snosi kreditna institucija.*

5. – *Nakon izvršenja prijenosa iz stavka 1., Portugalska središnja banka u bilo kojem trenutku može provesti bilo koju od radnji navedenih u nastavku:*

(a) *imovinu, obveze, izvanbilančne stavke i imovinu pod upravljanjem prvotne kreditne institucije prenijeti na prijelaznu banku;*

(b) *imovinu, obveze, izvanbilančne stavke i imovinu pod upravljanjem prijelazne banke prenijeti na prvotnu kreditnu instituciju.*

6. – *Portugalska središnja banka određuje iznos financijske potpore koju, po potrebi, Fond za sanaciju treba dati za potrebe osnivanja i obavljanja djelatnosti prijelazne banke, osobito dodjelom zajmova navedenoj instituciji u bilo koju svrhu ili stavljanjem na raspolaganje sredstava koja se smatraju nužnim za provedbu postupka povećanja temeljnog kapitala.*

7. – *Portugalska središnja banka može pozvati Fond za osiguranje depozita ili, ako je riječ o mjerama koje se primjenjuju u okviru integriranog sustava poljoprivrednih kreditnih zadruga, Fond za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga da sudjeluju u postupku prijenosa osiguranih depozita na prijelaznu banku u skladu s člankom 167.A ili člankom 15.A Uredbe sa zakonskom snagom br. 345/98 od 9. studenoga.*

8. – *Ukupna vrijednost obveza i izvanbilančnih stavki koje će se prenijeti na prijelaznu banku ne može biti veća od ukupne vrijednosti imovine koja je prenesena iz prvotne kreditne institucije, uvećane, po potrebi, za sredstva iz Fonda za sanaciju, Fonda za osiguranje depozita odnosno Fonda za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga.*

9. – *Nakon izvršenja prijenosa iz stavka 1., treba osigurati nastavak poslovanja povezanog s imovinom, obvezama, izvanbilančnim stavkama i imovinom pod upravljanjem koje se prenose, a prijelaznu banku treba smatrati, u sve pravne i ugovorne svrhe, sljednikom prvotne kreditne institucije s obzirom na sva prenesena prava i obveze.*

10. – *Prvotna kreditna institucija i bilo koje društvo koje pripada njezinoj grupi i pruža joj usluge u području prenesenog poslovanja, mora dostaviti sve podatke koje zatraži prijelazna banka i osigurati joj pristup informacijskim sustavima povezanim s prenesenim poslovanjem te joj, uz naknadu dogovorenu među strankama, nastaviti pružati usluge koje prijelazna banka smatra nužnim za redovno odvijanje prenesenog poslovanja.*

11. – Odluka o prijenosu iz stavka 1. proizvodi učinke neovisno o bilo kojoj suprotnoj zakonskoj ili ugovornoj odredbi te je dovoljna osnova za provedbu bilo koje pravne formalnosti povezane s prijenosom.

12. – Odluka o prijenosu iz stavka 1. ne podliježe prethodnoj suglasnosti dioničara kreditne institucije ni drugih ugovornih strana u ugovorima koji se odnose na imovinu, obveze, izvanbilančne stavke i imovinu pod upravljanjem koje će se prenijeti i ne može poslužiti kao osnova za ostvarivanje bilo kojeg prava na prijevremeno ispunjenje obveza utvrđenog u predmetnim ugovorima.

13. – Eventualni djelomični prijenos imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod upravljanjem ne smije dovesti u pitanje potpuni ustup ugovornih položaja prvotne kreditne institucije, prijenosom odgovornosti povezanih s prenesenom imovinom, osobito u pogledu ugovorâ o financijskom kolateralu, transakcija prijenosa vlasništva ili drugih ugovora koji sadržavaju odredbe o naknadi ili novaciji.

Članak 145.I

Prodaja imovine prijelazne banke

1. – Ne dovodeći u pitanje pravne radnje raspolaganja na temelju ovlasti za upravljanje prijelaznom bankom, ako smatra da su ispunjeni uvjeti potrebni za potpunu ili djelomičnu prodaju imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod upravljanjem koje su prenesene na prijelaznu banku, Portugalska središnja banka poziva druge institucije ovlaštene za obavljanje predmetne djelatnosti da podnesu ponude za preuzimanje, pri čemu osigurava transparentnost cijelog postupka.

2. – Pri odabiru institucije stjecateljice Portugalska središnja banka uzima u obzir ciljeve iz članka 145.A.

3. – Iznos od prodaje ponajprije treba proporcionalno namijeniti povratu:

(a) Fondu za sanaciju, svih iznosa koje je stavio na raspolaganje u skladu sa stavkom 5. članka 145.H;

(b) Fondu za osiguranje depozita odnosno Fondu za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga, svih iznosa koje su stavili na raspolaganje u skladu sa stavkom 6. članka 145.H.

4. – Nakon izvršenja povrata iznosa navedenih u prethodnom stavku, eventualna razlika u prihodima od prodaje vraća se prvotnoj kreditnoj instituciji ili u njezinu stečajnu masu, ako je nad njom pokrenut postupak likvidacije.

5. – Nakon prodaje ukupne imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod upravljanjem, koje su prenesene na prijelaznu banku, i nakon što su prihodi od

prodaje raspoređeni u skladu s odredbama stavaka 3. i 4., Portugalska središnja banka odlučuje o prestanku rada prijelazne banke.

6. – Kad više nije moguće prodati ukupnu imovinu, obveze, izvanbilančne stavke i imovinu pod upravljanjem, koje su prenesene na prijelaznu banku, Portugalska središnja banka može naložiti njihovu likvidaciju u skladu s pravilima koja se primjenjuju na izvansudsku likvidaciju kreditnih institucija.

Članak 145.J

Ostale mjere

1. – Istodobno s primjenom mjere sanacije, Portugalska središnja banka može naložiti, kad je to potrebno radi postizanja ciljeva iz članka 145.A, da se na kreditne institucije u sanaciji primijene sljedeće odredbe:

- (a) privremeno izuzeće od primjene bonitetnih pravila;*
  - (b) privremeno izuzeće od pravodobnog ispunjenja ranije preuzetih obveza;*
  - (c) privremeno zatvaranje podružnica ili drugih objekata u kojima se obavljaju poslovi s građanstvom.*
- 2. – Odredbama točke (b) prethodnog stavka ne dovodi se u pitanje zadržavanje svih prava vjerovnika u odnosu na sudužnike ili jamce.*
- 3. – Mjere utvrđene u ovom članku na snazi su tijekom razdoblja od najviše jedne godine, koje se može produljiti do najviše dvije godine.*

Članak 145.L

Sporazumi o netiranju i novaciji

1. – Kad Portugalska središnja banka primijeni bilo koju mjeru sanacije, tijekom razdoblja od 48 sati od trenutka dostave odgovarajuće obavijesti ili, ako se to dogodilo ranije, od objave odluke Portugalske središnje banke, dolazi do obustave prava na prijevremeno ispunjenje obveza utvrđenog u okviru sporazuma o netiranju i novaciji (netting agreements), ugovora u kojima je predmetna kreditna institucija ugovorna strana, kad se ostvarivanje navedenih prava temelji na predmetnoj mjeri sanacije.

2. – Nakon isteka razdoblja iz prethodnog stavka, što se tiče prodanih ili prenesenih ugovora u skladu s člancima 145.F ili 145.G, druge ugovorne strane kreditne institucije ne mogu ostvariti pravo na prijevremeno ispunjenje obveza predviđeno u okviru sporazuma o netiranju i novaciji (netting agreements) na temelju primjene mjere sanacije.

3. – Ne dovodeći u pitanje odredbe prethodnog stavka, druge ugovorne strane u ugovorima obuhvaćenim sporazumima o netiranju i novaciji (netting agreements),

koji su prodani ili preneseni u skladu s člancima 145.F ili 145.G u odnosu na kreditnu instituciju stjecateljicu zadržavaju pravo na zahtijevanje prijevremenog ispunjenja obveza na temelju osnove koja je drukčija od osnove predviđene u prethodnom stavku.

4. – Odredbe stavka 1. ne primjenjuju se na slučajeve u kojima pravo na prijevremeno ispunjenje obveza proizlazi iz odredbi ugovorâ o financijskom kolateralu i ne dovode u pitanje odredbe Direktive 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira.

Članak 145.M

Postupak likvidacije

Ako nakon primjene bilo koje mjere sanacije, Portugalska središnja banka smatra da su se postigli ciljevi iz članka 145.A i dokaže da institucija ne ispunjava uvjete za zadržavanje odobrenja za obavljanje svoje djelatnosti, može opozvati odobrenje izdano dotičnoj kreditnoj instituciji koja je bila u sanaciji tako da primijeni postupak likvidacije propisan mjerodavnim zakonodavstvom.

Članak 145.N

Pravni lijekovi i javni interes

1. – Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 12., protiv odluka Portugalske središnje banke kojima se donose mjere sanacije mogu se podnijeti pravni lijekovi koji se predviđaju zakonodavstvom o upravnim postupcima, uz iznimke propisane u sljedećim stavcima, uzimajući u obzir javni interes za njihovo donošenje.

2. – Aktivnu procesnu legitimaciju za pokretanje postupka privremene pravne zaštite imaju samo imatelji udjela koji pojedinačno ili zajedno posjeduju barem 10 % temeljnog kapitala ili glasačkih prava u dotičnoj instituciji.

3. – Ocjena pitanja koja ne zahtijevaju vještačenje a odnose se na vrednovanje imovine i obveza na koje se odnose mjere sanacije ili su povezana s njima provodi se u okviru postupka o meritumu.

4. – Tijekom izvršenja sudskih odluka kojima se poništavaju akti doneseni na temelju ovog poglavlja, Portugalska središnja banka može se pozvati na legitiman razlog povrede, kako se predviđa člankom 175. stavkom 2. i člankom 163. Zakonika o upravnom postupku, pri čemu se u tom slučaju bez odlaganja pokreće postupak za utvrđenje odgovarajuće naknade štete na način predviđen člankom 178. i 166. tog zakonika.

5. – Kad ih zaprimi u skladu s člankom 178. stavkom 1. Zakonika o upravnom postupku, Portugalska središnja banka zainteresiranoj osobi i sudu prosljeđuje

izvješća o procjeni vrijednosti imovine kojom raspolaže, a koju su na njezin zahtjev izvršili neovisni subjekti radi donošenja mjera iz ovog poglavlja.

Članak 145.O

Vrednovanja i izračun naknade štete

1. – Za potrebe stavka 4. prethodnog članka, i bilo kojeg postupka pravne zaštite radi plaćanja naknade štete povezane s donošenjem mjera sanacije iz članka 145.C stavka 1., ne uzima se u obzir višak vrijednosti nastao na temelju javnih financijskih potpora, osobito potpora koje je dodijelio Fond za sanaciju, ili koji je nastao nakon eventualne intervencije Fonda za osiguranje depozita odnosno Fonda za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga.

2. – Neovisno o njezinom eventualnom sudjelovanju u svojstvu stranke, Portugalska središnja banka u postupcima iz prethodnog stavka treba podnijeti izvješće o procjeni vrijednosti koje obuhvaća sve bonitetne aspekte koji mogu biti relevantni za obračun naknade štete, osobito u pogledu buduće sposobnosti kreditne institucije da ispuni opće zahtjeve za odobrenje, na zahtjev suda pred kojim se vodi postupak, ne dovodeći u pitanje ovlaštenje Portugalske središnje banke da to učini po službenoj dužnosti.

3. – Naknadu štete iz ovog članka plaća Fond za sanaciju, osim u slučajevima u kojima je Portugalska središnja banka u građanskopravnom smislu odgovorna za nezakonite radnje.”

Člankom 2. Uredbe sa zakonskom snagom br. 114-A/2014 [omissis] navedene odredbe izmijenjene su kako slijedi:

„Članak 145.B [...]

1. – Kad se primjenjuju mjere sanacije, uzimajući u obzir ciljeve koji se žele postići a koji su navedeni u prethodnom članku, treba osigurati:

(a) da u prvom redu dioničari kreditne institucije snose gubitke dotične institucije;

(b) da na drugom mjestu i u jednakim uvjetima vjerovnici kreditne institucije snose preostale gubitke dotične institucije, ovisno o redoslijedu prvenstva različitih kategorija vjerovnika;

(c) Nijedan vjerovnik kreditne institucije ne može snositi veće gubitke od onih koje bi pretrpio da je nad institucijom pokrenut postupak likvidacije.

2. – [...].

3. – U slučaju da se nakon okončanja postupka likvidacije kreditne institucije u sanaciji utvrdi da su vjerovnici te institucije, čije tražbine nisu prenesene na drugu kreditnu instituciju ili prijelaznu banku, pretrpjeli veće gubitke od onih koje

bi, u skladu s procjenom vrijednosti iz članka 145.F stavka 6. i članka 145.H stavka 4., pretrpjeli da je nad institucijom pokrenut postupak likvidacije neposredno prije primjene mjere sanacije, ti vjerovnici imaju pravo na razliku od Fonda za sanaciju.

Članak 145.F [...]

1. – [...].2–[...].3–[...].4–[...].5–[...].

6. – Za potrebe članka 145.B stavka 3., vrednovanje iz prethodnog stavka također obuhvaća procjenu razine naplate tražbina za svaku kategoriju vjerovnika, u skladu sa zakonom propisanim redoslijedom prvenstva, u slučaju likvidacije kreditne institucije neposredno prije primjene mjere sanacije.

7. – Portugalska središnja banka određuje prirodu i iznos financijske potpore koju, po potrebi, treba dati Fond za sanaciju, što uključuje, među ostalim, davanje jamstava i dodjelu zajmova kreditnoj instituciji prodavateljici ili kreditnoj instituciji stjecateljici kako bi se očuvala vrijednost imovine i obveza te omogućilo ostvarenje prodaje iz stavka 1..

8. – [Prethodni stavak 7.].

9. – Kad je vrijednost prodanih obveza veća od vrijednosti imovine, iznos financijske potpore koja se daje kako bi se nadoknadila ta razlika, u skladu sa stavcima 7. i 8., čine tražbine Fonda za sanaciju, Fonda za osiguranje depozita odnosno Fonda za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga prema kreditnoj instituciji prodavateljici.

10. – [Prethodni stavak 9.] 11. – [Prethodni stavak 10.]. 12. – [Prethodni stavak 11.]

13. – [Prethodni stavak 12.] 14. – [Prethodni stavak 13.].

15. – [Prethodni stavak 14.] 16. – [Prethodni stavak 15.].

17. – Plaćanje navedeno u prethodnom stavku može se izvršiti tako da se na instituciju stjecateljicu prenese nova imovina kreditne institucije prodavateljice ili će trošak snositi Fond za sanaciju, Fond za osiguranje depozita odnosno Fond za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga, pod uvjetima utvrđenim u stavcima 7. i 8.

18. – [Prethodni stavak 17.]

19. – Za odabir imovine, obveza, izvanbilančnih stavki i imovine pod upravljanjem koje na temelju ovog članka treba prodati, primjenjuju se odredbe članka 145.H stavka 2., uz nužne prilagodbe.

Članak 145.H

[...] 1. – [...]

2. – [...]

(a) dioničari koji u trenutku prijenosa imaju udio u temeljnom kapitalu od barem 2 % , osobe ili subjekti koji su tijekom dvije godine prije prijenosa imali udio u temeljnom kapitalu od barem 2 % , članovi upravljačkih i nadzornih tijela, revizori ili revizorska društva ili osobe koje imaju to svojstvo u drugim društvima u kojima institucija ima kontrolu ili su članovi grupe;

(b) [...]; (c) [...]; (d) [...]

3. – [...]

4. – Imovina, obveze, izvanbilančne stavke i imovina pod upravljanjem odabrane u skladu sa stavkom 1. vrednuju se u trenutku prijenosa, a vrednovanje provodi neovisni subjekt kojeg odredi Portugalska središnja banka u roku koji ona utvrdi i čiji trošak snosi kreditna institucija, pri čemu to vrednovanje, za potrebe članka 145.B stavka 3., također obuhvaća procjenu razine naplate tražbina za svaku kategoriju vjerovnika, u skladu sa zakonom propisanim redoslijedom prvenstva, u slučaju likvidacije prvotne kreditne institucije neposredno prije primjene mjere sanacije.

5. – [...].

6. – Portugalska središnja banka određuje prirodu i iznos financijske potpore koju, po potrebi, Fond za sanaciju treba dati za potrebe osnivanja i obavljanja djelatnosti prijelazne banke, osobito dodjelom zajmova potonjoj u bilo koju svrhu, stavljanjem na raspolaganje sredstava koja se smatraju nužnim za provedbu postupka povećanja temeljnog kapitala prijelazne banke ili davanjem jamstava.

7. – [...] [...] 8. – [...] 9. – [...] 10. – [...] 11. – [...] 12. – [...] 13. – [...].

Članak 145.1

[...] 1. – [...] 2. – [...] 3. – [...]:

(a) Fondu za sanaciju, svih iznosa koje je stavio na raspolaganje u skladu sa stavkom 6. članka 145.H;

(b) Fondu za osiguranje depozita odnosno Fondu za osiguranje poljoprivrednih kreditnih zadruga, svih iznosa koje su stavili na raspolaganje u skladu sa stavkom 7. članka 145.H.

4. – [...] 5. – [...] 6. – [...].”

Pravila kojima se uređuju mjere sanacije institucija pod nadzorom ponovno su izmijenjena Leiem n° 23-A/2015 (Zakon br. 23-A/2015) od 26. ožujka, kojim je okončano potpuno prenošenje predmetne direktive.

Što se tiče djelomičnog prenošenja direktiva prije isteka roka predviđenog u tu svrhu, Sud Europske unije već je presudio da djelomično prenošenje direktive ne smije ugroziti postizanje njezinih ciljeva, kao što to osobito proizlazi iz presude od 18. rujna 1997. u predmetu C-129/96, u kojoj je utvrđeno sljedeće:

„Člankom 5. drugim stavkom i člankom 189. trećim stavkom UEEZ-a, kao i Direktivom 91/156, zahtijeva se da, tijekom roka za usklađivanje nacionalnog prava s Direktivom koji je u njoj samoj utvrđen, država članica primatelj ne smije donositi odredbe koje mogu ozbiljno ugroziti postizanje cilja koji se propisuje navedenom direktivom.”

[omissis] [U] nekoliko drugih presuda Sud Europske unije već je konkretno odlučivao o pitanju treba li pojedine odredbe direktiva tumačiti na način da im se protivi određeno nacionalno zakonodavstvo, čak i prije isteka roka za prenošenje.

Vidjeti, na primjer, među ostalim, [omissis] [presude] od 2. lipnja 2006.[.] [omissis] C-27/15 i [omissis] od 26. veljače 2015.[.] [omissis] C-104/14.

Točno je da se člankom 288. trećim stavkom Ugovora određuje da Direktivu prethodno treba [omissis] prenijeti u nacionalni pravni poredak te da je obvezujuća, u pogledu rezultata koji je potrebno postići, za sve države članice, pri čemu im je ipak prepušten odabir oblika i metoda postizanja tog rezultata, ali isto je tako točno da Sud Europske unije u određenim okolnostima priznaje izravan učinak za zaštitu prava pojedinaca ako su odredbe Direktive bezuvjetne i dovoljno precizne, a država članica ih nije prenijela u za to predviđenom roku.

Iz toga proizlazi da, s obzirom na obvezu država članica da donesu sve potrebne mjere za postizanje cilja koji se želi postići direktivom i [omissis] sudsku praksu Suda Europske unije prema kojoj države članice i njezini sudovi, tijekom roka za prenošenje direktive, ne smiju donositi odredbe ili provoditi tumačenja koja ozbiljno mogu ugroziti postizanje cilja koji se propisuje predmetnom direktivom, Sudu Europske unije treba uputiti zahtjev za prethodnu odluku kako bi se otklonile dvojbe te pojasnilo i pravilno protumačilo predmetno pravo Unije, što je nužno za ispitivanje [omissis] istaknutog prigovora nezakonitosti [omissis].

[omissis] [U] pogledu istaknutih prigovora nezakonitosti pojavljuju se [omissis] dvojbe o tumačenju pravnog okvira prava Unije [omissis] koje stoga treba razriješiti kako bi se mogla donijeti presuda.

[omissis] Uzimajući u obzir zahtjeve koji proizlaze iz načela nadređenosti prava [Unije] i načela usklađenog tumačenja te s obzirom na to da je prethodni postupak bitan instrument kojim se osigurava ujednačeno tumačenje i primjena prava Unije u svim državama članicama, kao i kohezija sustava sudske zaštite Unije i načelo djelotvorne sudske zaštite prava pojedinaca, smatra se da je nužno i prikladno uputiti [omissis] zahtjev za prethodnu odluku jer analizom i pretraživanjem internetske stranice www.curia.europa.eu/juris/ nije pronađena sudska praksa Suda Europske unije koja bi se odnosila na posebna i konkretna ograničenja [omissis] postavljenog [omissis] pitanja [omissis], ili koja bi bila povezana sa

sličnom situacijom, osobito u pogledu pravnog okvira [*omissis*], i jer nije poznato [*omissis*] postoji li ustaljena sudska praksa Suda u tom području ili ona koja se odnosi na način tumačenja spornih pravnih pravila a koja ne ostavlja nikakav prostor za razumnu sumnju.

U tim se okolnostima smatra da su u ovom slučaju ispunjeni formalni zahtjevi [*omissis*] za [*omissis*] upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku.

Naime, [*omissis*] u okviru spora i stajališta koja zastupaju intervenijenti, treba provjeriti i utvrditi usklađenost s prethodno navedenim pravom Unije i sudskom praksom Suda Europske unije iz presude od 18. prosinca 1997., *Inter-Environnement Wallonie*, predmet C-129/96, [*omissis*] [točke] 44. i 45. [kasnije potvrđena i ustaljena sudska praksa], nacionalnog pravnog okvira u koji je djelomično prenesena Direktiva 2014/59/EU čl[anc]ima 145.A do 145.O RGICSF-a, i treba pojasniti može li se donošenjem tih odredbi, u navedenim uvjetima, osobito Uredbom sa zakonskom snagom br. 114-A/2014, ozbiljno ugroziti postizanje cilja koji se propisuje navedenom direktivom.

Slijedom navedenog, Sudu treba uputiti sljedeć[a] prethodn[a] [*omissis*] pitanj[a] [*omissis*]:

1. Treba li pravo Unije, osobito čl[anak] 17. [Povelje Europske unije o temeljnim pravima] i Direktivu 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća, osobito njezine članke 36., 73. i 74., tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis, poput prethodno navedenog, koji je primijenjen u okviru mjere sanacije koja se sastoji od osnivanja prijelazne institucije i odvajanja imovine i kojim se, zbog djelomičnog prenošenja navedene direktive, i prije isteka roka za njezino prenošenje:
  - (a) nije predvidjelo pravično, oprezno i realistično vrednovanje imovine i obveza kreditne institucije u sanaciji, prije donošenja te mjere;
  - (b) nije predvidjelo plaćanje eventualne naknade štete na temelju vrednovanja iz prethodne točke (a) instituciji u sanaciji ili, ovisno o slučaju, imateljima udjela ili drugih vlasničkih instrumenata te se umjesto toga samo predvidjelo da se eventualna razlika u приходima koju je prodajom ostvarila prijelazna banka vraća prvotnoj kreditnoj instituciji ili u njezinu stečajnu masu;
  - (c) nije predvidjelo da dioničari institucije u sanaciji imaju pravo na iznos koji nije manji od iznosa za koji se smatra da bi dobili da je institucija u cijelosti likvidirana u redovnom postupku u slučaju insolventnosti

nego se taj mehanizam zaštite predvidio samo za vjerovnike čije tražbine nisu prenesene; i

- (d) nije predvidjelo vrednovanje neovisno od onog iz točke (a) kojim se utvrđuje bi li se prema dioničarima i vjerovnicima postupilo povoljnije da se nad kreditnom institucijom u sanaciji pokrenuo redovni postupak u slučaju insolventnosti?
2. S obzirom na sudsku praksu Suda iz presude od 18. prosinca 1997., *Inter-Environnement Wallonie* [predmet C-129/96, sudska praksa koju je navedeni sud kasnije više puta primijenio], može li se nacionalnim propisom poput onog o kojem je riječ u ovom predmetu i kojim je djelomično prenesena Direktiva 2014/59/EU, ozbiljno ugroziti, u okviru mjere sanacije, postizanje cilja koji se propisuje navedenom direktivom, osobito njezinim člancima 36., 73. i 74.?

*

Slijedom navedenog,

[*omissis*] [*omissis*] [p]rekida [se] [*omissis*] ovaj postupak.

[*omissis*] Lisabon, 23. siječnja 2020.

[*omissis*]

RADNI DOKUMENT